

Victoriasjön – Kenya

Sveriges samarbete med Kenya går tillbaka till 1960-talet då landet blev självständigt. Efter diskussioner med internationella biståndsgivare har regeringen accepterat reformer som på sikt banar väg för en mer demokratisk utveckling i landet. Delar av det svenska utvecklingssamarbetet ska nu integreras i den omfattande satsning som Sida gör i Victoriasjö-regionen. Samarbetet omfattar allt från jordbruksutveckling, vatten och hälsa till mänskliga rättigheter och ökad jämlikhet. Genom Victoriasjö-initiativet förstärks det regionala samarbetet där erfarenheter kan tas tillvara mellan länderna Kenya, Tanzania och Uganda.

Av Kenyas cirka 30 miljoner invånare bor ungefär 11 miljoner i Victoriasjö-området. Den största koncentrationen av människor finns i Nyanza och Western provinserna. Urbaniseringen ökar och resulterar i slumområden i städer som Kisumu, Homa Bay och Kericho.

Insatser med stöd av Sida:

Studie om urbana miljöfrågor i tre städer runt Victoriasjön. I Kisumu, Kenyas tredje största stad med cirka en miljon invånare, ökar invånarantalet varje år med mer än 7 procent till följd av inflyttningen. Detta medför stora problem, framför allt när det gäller tillgång till rent vatten och sanitet. Sida arbetar därför med urbana miljöfrågor i Kisumu, men även i Kampala i Uganda och Mwanza i Tanzania. En förstudie har gjorts i de tre städerna och enligt den behövs framför allt insatser på områden som vatten, sanitet och avfallshandtering. Det krävs även bättre övergripande handlingsplaner i kommunen samt samordning av givarfinansierade projekt. Ett projekt för hantering av fast avfall i Kisumu planeras. Ytterligare ett projekt som syftar till att öka effektiviteten vid vattenverket är under beredning. Det ska också göras en förstudie av situationen i slumområdena i Kisumu.

Kusa Pilot Project. För pilotprojektet som Sida startade 1999 via RELMA, The Regional Land Management Unit, är fattigdomsbekämpning och miljövård de övergripande målen. Projektet pågår i områdena Kabodho West och Koguta West med sammanlagt cirka 30 000 invånare. En central plats i området är Kusa, som också fått ge namn åt projektet. Invånarna själva deltar aktivt i planering och genomförande av arbetet genom olika grupper.

Även om fiske länge varit den viktigaste inkomstkällan i Kusa har problem med vattenhyacinter och utfiskning gjort att många har jordbruket som sidoinkomst. Intresset är stort för att använda våtmarker för odling och att lära sig bättre jordbruksmetoder. Även projekt med plantering av fruktträd och boskapsuppfödning har startats. Tillgång till rent dricksvatten är också en viktig del av projektet och RELMA har lärt ut tekniker för att samla regnvatten via sanddammar, konstruktion av tankar och bättre brunnar. Man planerar också att bygga lagerlokaler för fisk och jordbruksprodukter så att invånarna kan avsätta sina varor på nya marknader. För att förbättra hälsotillståndet i området behöver man framför allt satsa på att förebygga hiv/aids, malaria och vattenrelaterade

sjukdomar. Studier har gjorts avseende vattenkvalitet, hälsoproblem och situationen för ungdomar. Tillgång till expertis och kunskap i området har också kartlagts.

Osiyana (Friends of Lake Victoria). Osiyana är en nationell frivilligorganisation som startades 1992. Syftet är att förbättra Victoriasjöns ekosystem och försöka medvetandegöra invånarna om vikten av en hållbar miljöutveckling. Organisationen arbetar främst med information och utbildning. Osiyana administrerar även projekt och forskning som utförs vid Meseno universitet. Organisationen har etablerat ett samarbete med Linköpings universitet när det gäller utbildning, forskning och utveckling av tekniska metoder. I den första fasen har man bland annat arbetet med ekologisk sanitet i Kisumu, miljökurser för tjänstemän och industriledare och utveckling av skötselplaner för industriutsläpp.

NALEP. The National Agriculture and Livestock Extension Programme (NALEP) arbetar med att öka jordbruksproduktionen och därmed inkomsterna för fattiga småbrukare. Projekten genomförs med stort folkligt deltagande och engagemang. Hiv/aids är en annan viktig fråga som integrerats i programmen, liksom kunskap om juridiska och rättsliga frågor. I Victoriasjö-området arbetar NALEP tillsammans med ICRAF, vars tekniska kunnande är till nytta både för bönderna och för arbetet med reningen av sjön.

Integrated Rural Health. Vatten är en livsnödvändighet, men Victoriasjön utgör också en stor hälsofara för de människor som bor i dess närhet. Det nedsmutsade vattnet är en hälsorisk, dels för att det är otjänligt som dricksvatten, dels för att det kan sprida vattenburna sjukdomar. Dessutom ökar smittspridningen av hiv/aids snabbt i Victoriasjö-området. En undersökning som genomfördes i Kisumu 1998 (Situation Analysis For National Aids/STD Control Program) visar att antalet smittade i åldersgruppen 20–30 år är 38,8 procent.

Det svenska stödet till hälsosektorn i Kenya har pågått under närmare 25 år. Av de sex distrikt som har valts ut för fortsatt stöd till hälsosektorn är fyra lokaliserade till Victoriasjö-regionen. Följande områden har fått högsta prioritet: hiv/aids, malaria, reproduktiv hälsa, vaccinationskampanjer, barnhälsovård och miljöhälsa.

Victoriasjön är världens till ytan näst största sötvattenssjö. I avrinningsområdet runt Victoriasjön bor närmare 30 miljoner människor. Under lång tid har livsvillkoren kring sjön försämrats: orenat avlopp, jorderosion och en ökad fattigdom gör att situationen blir allt svårare för det stora flertalet. Den snabba spridningen av hiv/aids utgör ytterligare ett hot mot människor i regionen.

Hösten 2001 startas ett speciellt Victoriasjö-direktorat inom Sida. Tillsammans med sina lokala partners kommer svenska frivilligorganisationer, företag, universitet och andra att medverka i en samlad satsning för att utveckla Victoriasjö-regionen, innefattande allt från näringslivsutveckling till ökad jämlikhet.

För mer information:

RELMA: A.Barklund@CGIAR.ORG
 Osiyana: oonganga@swiftkisumu.com
 NALEP: eriksson@africaonline.co.ke
 Integrated Rural Health Programme: sidamoh@AfricaOnline.co.ke
 Svenska ambassaden i Kenya: www.swedembkenya.se

Adress:
 Embassy of Sweden
 P.O. Box 306 00
 Nairobi
 Kenya
 Tel: +254-2-229 042
 Fax: +254-2-220 863

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
 UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
 Besök: Sveavägen 20
 Telefon: 08-698 50 00
 Telefax: 08-698 56 15
 www.sida.se, info@sida.se